

we kort zijn. Allereerst hun kritiek dat we niet definiëren en faseren. Wellicht is het in dit verband aardig om te verwijzen naar het hoofdstuk De Russische Revolutie in de Palmer-kritiek op blz.29. Hier stellen wij dat de "Koude Oorlog eerder in november 1917 dan in de zomer van 1945 gedateerd moet worden". Bescheiden wagen we ons niet aan een definitie, maar geven we wel onze visie op het probleem, namelijk "In plaats van als diplomatieke machtsstrijd moet de Koude oorlog dan ook als een inter-

ationale klassenstrijd worden gezien". Helaas heeft het bedroevend lage gehalte van de Groningse kritiek ons zo gedeprimeerd, dat het ons nog te zwaar op de maag ligt om daar nu een reactie op te schrijven.

We zullen het er echter niet bij laten zitten, en zullen in de binnenkort te verschijnen Vierde herziene druk van de Palmer-kritiek uitgebreid op de problematiek ingaan. Tot dan.

Namens het Histories Aktie Komitee,
Huub Sanders en
Sjaak van der Velden

HISTORICI IN DE DIPLOMATIE

Door: Joukje de Vries

Ine Megens

Als diplomaat zijn er twee mogelijkheden: of je zit op het ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag, of je zit in buitenlandse dienst. Als departementsambtenaar moet je tegenwoordig ook een aantal jaren in het buitenland doorbrengen. Dat de buitenlandse dienst een groot aanpassingsvermogen vereist is denkbaar wanneer men de uiteenlopendheid van de verschillende plaatsen bekijkt waar dhr. Boon vanaf 1939 tot op heden is geweest: Madrid, Brussel, Washington, Chungking, Djakarta, Nanking, Den Haag, Rome, Caracas, Parijs/Brussel, Rome. Dat kennis van verschillende gangbare talen behoorlijk moet zijn, ligt dus ook voor de hand. Goede kennis van het Frans, Engels plus één keuzetaal is een vereiste bij de toelating (middels sollicitatie) tot de opleiding van diplomaat, evenals het met goed gevolg afgelegde academisch examen. De opleiding duurt 8 maanden, waarvan er vier en half worden uitgetrokken ter bestudering van buitenlandse betrekkingen. De rest van de tijd wordt gevuld met burgerlijk recht, verbetering van de talenkennis e.d. De toekomstige diplomaat wordt onderworpen aan een psychologische test, als ook aan een medische, en doet na de opleiding een zogenaamd attaché-examen. Wordt hij goedgekeurd en haalt hij zijn examen, dan is hij rijp voor zijn eerste post.

Dr. H.N. Boon: Geboren 23 aug. 1911. Hij studeerde van 1929 tot 1935 te Leiden Geschiedenis: "Omdat ik mij bij voortduring tot het verleden heb aangetrokken gevoeld". Zijn vakken: kandidaats: alg. vaderlandse geschiedenis, archeologie en Assyrische taal en letterkunde; doctoraal: moderne geschiedenis, economie en staatsinrichting.

In 1936 trad hij in Buitenlandse Dienst. Na verschillende functies te hebben vervuld is hij nu ambassadeur in Rome, welk beroep hij de volgende taakomschrijving geeft: behartiging van de Nederlandse belangen, berichtgeving naar Nederland over toestanden in Italië, onderhandelen over vraagstukken betreffende de Nederlands-Italiaanse betrekkingen, zorg voor de Nederlandse kolonie in Italië.

J.G. Bruggeman: Geboren in Den Haag 1927. Einddiploma gymnasium B en staatsexamen gym.A in 1945. Studeerde van 1945 tot 1948 en van 1951 tot 1954 geschiedenis in Leiden. Algemene belangstelling voor vraagstukken uit het verleden. Hoofdvak: nieuwe geschiedenis; bijvakken: middeleeuwse geschiedenis en staatsinrichting. Studeert in Londen en verzeilt daarna in het onderwijs. Door toevallige omstandigheden komt hij bij B.Z. terecht, en is daar op

dit moment werkzaam als plaatsvervangend adviseur beleidsplanning. Zijn voornaamste taak is het geven van adviezen voor het buitenlands beleid van Nederland op langere termijn, vooral m.b.t. Atlantische samenwerking, Oost-West betrekkingen, Europese samenwerking, Midden-Oosten e.d.

H. Heynen: Geboren 1935. Na zijn eindexamen gymnasium A studeerde hij van 1954 tot 1961 Geschiedenis te Leiden, dankzij de inspirerende lessen van de leraar op het gymnasium. Hoofdvak: moderne geschiedenis, met als bijvakken de geschiedenis van de voormalige koloniale gebieden en staatsinrichting. Was in 1963 in dienst van het ministerie van B.Z., bureau Noord Amerika, en volgde van september 1963 tot januari 1965 de opleiding voor Buitenlandse Dienst. Op het ogenblik is hij werkzaam op het bureau Midden-Oosten op het departement.

Drs. R. J. Houtum: Geboren 12 juni 1945 te Velp (Gld.) Hij deed in in 1963 eindexamen gymnasium A en studeerde daarna tot 1972 geschiedenis in Leiden uit pure belangstelling. Zijn hoofdvak was moderne geschiedenis, de bijvakken volkerenrecht en staatsrecht. In 1972/1973 volgde hij de attaché-opleiding, en is nu in de functie van ambtenaar van B.Z., en particulier secretaris van de Minister voor Ontwikkelingssamenwerking.

De meeste van deze diplomaten hadden bij hun opleiding de studierichting moderne geschiedenis, vaak met rechten als bijvak, als basis, die erg geschikt blijkt. Om diplomaat te worden is behalve een aanvullende cursus van 8 maanden een academische studie vereist. In het algemeen hebben de diplomaten rechten of economie gestudeerd. Hoe belangrijk de geschiedenisstudie voor de heren toch is, blijkt uit het antwoord van dhr. Boon: "De geschiedenis leert de dwaasheden en misslagen van het verleden, waardoor de tekortkomingen van het heden, de gewelddadigheden en misdaden gemakkelijker kunnen worden aanvaard als onvermijdelijk blijvende factoren in de wereldontwikkeling". De opleiding werd als gebrekkig ervaren, in zoverre de sociale en economische geschiedenis in het totaal

van de studie een te geringe plaats inneemt. Dhr. Bruggeman vond het moeilijk te zeggen: de opleiding was vermoedelijk niet streng genoeg, bijzondere aandacht ware te schenken door de docenten aan goed en helder stellen, en aan het leren lezen.

Op de vraag of de historicus zijn mogelijkheden t.a.v. zijn toekomstige werkkring onderschat, antwoorden twee van de vier dat hun dat het geval leek. Zij voegden er aan toe, dat de afgestudeerde historicus meer kan doen dan hij denkt. Van Houtum: "ik meen, dat althans in de jaren '60 deze mogelijkheden zeker werden onderschat en dat het aantal mogelijkheden voor tewerkstelling buiten het directe vakgebied groot is. (Ik denk hierbij vooral aan de overheid, internationale organisaties e.d.)"

De heer Bruggeman vond dat het aan de instelling van de historicus lag: "Iedere soldaat heeft een maarschalkstaf in de ransel, mutatis mutandis heeft dat ook iedere historicus." De heer Heynen dacht er eigenlijk net zo over, en benadrukte de variatie in zijn vakgebied, zodat er weinig tijd meer overbleef om nog iets aan zijn vak (geschiedenis) te doen. Het blijkt dat allen niet meer toekomen aan wetenschappelijk onderzoek. Men beperkt zich tot het lezen van historische tijdschriften. Alleen de heer Bruggeman beantwoordt de vraag bevestigend, maar voegt er toch aan toe: "Doch dit blijft tot het lezen van uitgegeven materiaal beperkt, geen archiefstudie dus bij gebrek aan tijd."

Op de vraag of men nog de ontwikkelingen en discussies binnen de geschiedwetenschap volgt antwoorden de heren Heynen en Van Houtum negatief. De Heer Bruggeman beperkt zich tot het binnenland en de heer Boon stelt: "Deze discussies binnen de geschiedwetenschap volg ik voor wat betreft sommige onderwerpen van de moderne geschiedenis, met name de 20ste eeuw, het derde keizerrijk en kwesties van de theoretische geschiedenis, met name objectiviteit tegenover polarisering."

I N T E R V I E W met

Drs. Chr. J. Baljé

door Joukje de Vries en Ine Megens

Christiaan Lourens Baljé werd geboren op 9 oktober 1939 te Rotterdam. In 1961 begon hij geschiedenis te studeren in Utrecht tot 1969. Nadat hij afgestudeerd was, was hij werkzaam op het ministerie van Buitenlandse zaken bij de Directie Integratie Europa. Sinds oktober 1971 is hij wetenschappelijk medewerker aan de Rijksuniversiteit te Groningen.

U werkte bij de Directie Integratie Europa. Wat hield dat werk in?

Als departementsambtenaar hielden we ons bezig met de economische en juridische aspecten van de relaties betreffende de buitenlandse zaken van de Europese staten. De juridische aspecten speelden voornamelijk een rol bij de contacten met instituties zoals Unctad. Economische problemen kwamen aan de orde bij handelsverdragen van de E.E.G., bijvoorbeeld met de Oostbloklanden, maar ook met betrekking tot het vaststellen van veiligheids- en kwaliteitseisen bij exportprodukten.

Veel contacten hadden we daarom zowel met de andere departementen in Den Haag en industriën, als met Brussel (E.E.G.) en vertegenwoordigers van andere landen buiten de E.E.G.

In hoeverre was uw keuze bepaald door uw studie?

Eigenlijk niet, het waren toevallige omstandigheden. Wel heb ik bewust gekozen voor het departementswerk, omdat de ambtenaren van de buitenlandse dienst feitelijk het loopongenswerk verrishten. Bovendien orden zij vaak overgeplaatst, wat zijn consequenties heeft voor het privé-leven: "Je raakt ontworteld". In de departementale dienst is het werk, vooral politiek gezien veel interessanter.

Was uw geschiedenisopleiding nuttig voor uw functie? (vgl. opmerking in dhr. Boon, vorig artikel)

Het was de eerste keer dat de Directie Integratie Europa een historicus in dienst nam (in de advertentie werd om een jurist, econoom of politicoloog gevraagd). Het bleek goed te bevalen; toen ik wegging bleven er nog twee historici achter. In de buitenlandse dienst is men ook meestal laaiend enthousiast over historici. De redenen daarvoor zijn, dat historici, als het goed is, in hun opleiding een aantal goede eigenschappen ontwikkelen:

begrip voor andere mensen in een andere omgeving; het vermogen om iets op een tijdsbalk te kunnen plaatsen; relativeren vermogen.

Over het algemeen blijken historici te beschikken over een brede belangstelling zodat ze gemakkelijk contacten kunnen leggen. Contracten worden dan wel gesloten door specialisten.

Wat voor consequenties heeft "het gaan in de diplomatie" voor de opleiding?

Bestaat er een ideale combinatie hoofden bijvakken voor een toekomstig diploma?

Een historicus zou soepelheid van denken moeten ontwikkelen en snel en efficiënt kunnen werken. Dat betekent dat men geen historisch hobbyisme kan beoefenen, omdat men het zich niet kan veroorloven maandenlang met eenzelfde probleem bezig te zijn. Er is geen ideale combinatie hoofden bijvakken te geven, dat is sterk afhankelijk van de toekomstige werkring en eigen belangstelling.

Bovendien is de huidige indeling in sekties slechts gebaseerd op werkspraken op grond van een Europese geschiedschrijving. Je zou in dit kader kunnen pleiten voor een afstudeermogelijkheid in een meer algemene richting, waarbij bijvoorbeeld college zou worden gegeven in onderhandelingsvormen, waarbij analoog aan het bureaucratiseringsproject een dwarsdoorsnede in de tijd zou kunnen worden gemaakt.

Deze richting zou behalve voor het werk in de diplomatieke dienst ook geschikt moeten zijn voor voorlichtingsambtenaren, journalisten of mensen in (bepaalde) overheidsdienst(en). Binnen rechten en economie bestaat deze mogelijkheid al veel langer.